

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Martina Kříže, soudce Mgr. Bc. Jana Schneeweise a soudkyně Mgr. Věry Jachurové v právní věci

žalobce: nezl. M. V.
zastoupen Organizací pro pomoc uprchlíkům, z.s.
se sídlem Poděbradská 5, Praha 9

proti

žalovanému: Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky
se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7

o žalobě ze dne 20. 2. 2024 na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného

takto:

- I. Žalovanému se zakazuje pokračovat v porušování práv žalobce a přikazuje se mu, aby obnovil stav před vrácením žádosti žalobce o dočasnou ochranu.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a průběh řízení před správním orgánem

1. Žalobce žalobou brojí proti zásahu spočívajícímu v tom, že mu žalovaný vrátil žádost o poskytnutí dočasné ochrany pro nepřijatelnost podle § 5 odst. 1 písm. c) zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace (označovaný jako „Lex Ukrajina“, dále jen „zákon č. 65/2022 Sb.“). Důvodem nepřijatelnosti mělo být to, že žalobce požádal o dočasnou ochranu v jiném členském státě EU, konkrétně v Německu.

2. Žalobce je občanem Ukrajiny. Po vypuknutí války na Ukrajině vycestoval dne 24. 3. 2022 společně se svou nevlastní matkou a sestrami do Německa. Tam mu byla udělena dočasná ochrana.
3. V současné době žalobce pobývá na území České republiky, kde dne 16. 1. 2024 podal žádost o poskytnutí dočasné ochrany. Tuto žádost mu žalovaný téhož dne vrátil jako nepřijatelnou, neboť žalobce „požádal o udělení dočasné ochrany v jiném ČS EU“. Nepřijatelnost žalovaný vyznačil přímo v tiskopisu žádosti.

II. Obsah žaloby

4. Žalobce v žalobě namítl, že odepření dočasné ochrany osobě, které již v minulosti byla dočasná ochrana udělena v jiném členském státě, je v rozporu se směrnicí Rady č. 2001/55/ES ze dne 20. 7. 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími (dále jen „Směrnice o dočasné ochraně“). Směrnice o dočasné ochraně takový důvod pro vyloučení přístupu cizince k dočasné ochraně nezná. Žalobce splňuje podmínky § 3 zákona č. 65/2022 Sb. Dle mínění žalobce je § 5 odst. 1 písm. c) a d) zákona č. 65/2022 Sb., v rozporu s čl. 28 Směrnice o dočasné ochraně, čl. 15 preambule Prováděcího rozhodnutí Rady (EU) č. 2022/382 ze dne 4. 3. 2022 (dále jen „Prováděcí rozhodnutí“) a čl. 2 odst. 1 Prováděcího rozhodnutí. Zásah spočívající ve vrácení žádosti o dočasnou ochranu žalobci z důvodu nepřijatelnosti je tedy nezákonný.
5. Žalobce dále odkázal na rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 17. 5. 2023, č.j. 55 A 6/2023-44, a uvedl, že v době podání žádosti o dočasnou ochranu již dočasnou ochranou v Německu ani v jiném členském státě EU nedisponoval.

III. Vyjádření žalovaného

6. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že pracovník správního orgánu postupoval v souladu se zákonem, pokud vyhodnotil žádost žalobce jako nepřijatelnou z toho důvodu, že žalobce již jednou požádal o dočasnou ochranu v Německu, kde ji také získal, byť v současnosti již není jejím držitelem. Žalobce proto nebyl osobou, která by prchala před nebezpečím vyvolaným ruskou agresí v zemi svého původu. Na Ukrajinu se vrátil spolu se svou matkou a sestrami a pobýval zde od 25. 8. 2022 do 9. 1. 2024. Následně o dočasnou ochranu požádal pouze žalobce, a sice proto, aby mohl v České republice studovat.
7. K rozporu s právem Evropské unie žalovaný uvedl, že Směrnice o dočasné ochraně vůbec nepředpokládá, že by osoba, které byl přiznán status osoby požívající dočasné ochrany v jednom členském státě, mohla tentýž status získat i v jiném členském státě. Postavení osoby požívající dočasné ochrany může cizinec mít pouze v jednom členském státě. Směrnice o dočasné ochraně nijak neřeší, jak by měly členské státy naložit s žádostí o poskytnutí dočasné ochrany, pokud již žádající osobě byla dočasná ochrana udělena v jiném členském státě. Není proto vyloučeno, aby taková žádost byla označena za nepřijatelnou. Žalovaný dále poukázal na počet osob, jimž byla dočasná ochrana udělena a na čl. 25 odst. 1 Směrnice o dočasné ochraně, jejímž cílem je též bránit zneužívání práva na poskytnutí dočasné ochrany k čerpání výhod s tímto statutem spojených v různých členských státech, ke kterému v praxi dochází.

8. Žalovaný uzavřel, že institut nepřijatelnosti žádosti o dočasnou ochranu v důvodech zakotvených v § 5 odst. 1 písm. c) a d) zákona č. 65/2022 Sb., nejenže neodporuje žádnému ustanovení Směrnice o dočasné ochraně, ale tato ustanovení doplňuje, aby bylo dosaženo jejího cíle a byly eliminovány pokusy o zneužití práva na poskytnutí dočasné ochrany.

IV. Posouzení věci Městským soudem v Praze

9. Soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
10. Ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. může správní soud žalobci poskytnout tehdy, jsou-li kumulativně splněny tyto podmínky: žalobce byl přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ v širším smyslu) správního orgánu, které nejsou rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka). Není-li byt' jen jediná z uvedených podmínek splněna, nelze žalobci ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. poskytnout (viz například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2008, čj. 2 Aps 1/2005 - 65).
11. V nyní projednávané věci jsou splněny podmínky 1, 2 a 5, neboť vrácení žádosti o dočasnou ochranu žalobci pro nepřijatelnost představuje přímý zásah do jeho práv, a to bez ohledu na to, že již v minulosti požádal o dočasnou ochranu v jiném členském státě EU. Pokud se jedná o hodnocení předmětného úkonu, lze vyjít z existující judikatury, podle které *bránění v podání žádosti či její nepřijetí mohou představovat nezákonný zásah* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 5. 2017, č. j. 10 Azs 153/2016-52). Čtvrtá podmínka výše uvedeného testu je tedy rovněž splněna.
12. Zbývá tedy posoudit, zda žádost o dočasnou ochranu byla žalobci vrácena jako nepřijatelná v souladu s právními předpisy, či zda se tak stalo nezákonně.
13. Ze správního spisu vyplývá, že žalobci již byla v minulosti udělena dočasná ochrana v Německu. Ke dni podání žádosti na území České republiky však již žalobce dočasnou ochranou v Německu nedisponoval, což žalovaný nerozporuje. Žádost o dočasnou ochranu v České republice žalovaný označil za nepřijatelnou podle § 5 odst. 1 písm. c) a odst. 2 zákona č. 65/2022 Sb.
14. Podle § 5 odst. 1 písm. c) zákona č. 65/2022 Sb., žádost o udělení dočasné ochrany je nepřijatelná, jestliže je podána cizincem, který o dočasnou nebo mezinárodní ochranu požádal v jiném členském státě Evropské unie.
15. Soud je toho názoru, že ustanovení § 5 odst. 1 písm. c) zákona č. 65/2022 Sb., je s ohledem na právní úpravu obsaženou ve Směrnici o dočasné ochraně možné vztáhnout toliko na případy, kdy je žádost podána cizincem, který o dočasnou nebo mezinárodní ochranu požádal v jiném členském státě Evropské unie *a řízení o jeho žádosti o dočasnou nebo mezinárodní ochranu podané v jiném členském státě Evropské unie stále probíhá*, nikoliv však na ty případy, kdy cizinec sice o dočasnou nebo mezinárodní ochranu v minulosti v jiném členském státě Evropské unie s úspěchem požádal, avšak dočasná ochrana jemu dříve přiznaná v jiném členském státě Evropské unie již skončila, takže v době podání žádosti o dočasnou ochranu v České republice cizinec dočasnou ochranou v jiném členském státě Evropské unie nedisponuje (a ani tam není vedeno řízení o jiné jeho žádosti o dočasnou ochranu). Smysl vykládaného ustanovení tkví dle názoru soudu v tom, aby nebyla souběžně vedena řízení o žádosti o dočasnou nebo mezinárodní ochranu téhož cizince v České republice a jiném státě (či státech) Evropské unie. V případě žalobcovy žádosti o dočasnou

ochranu podané v České republice tento nežádoucí stav ovšem nenastal, protože v době jejího podání již žalobce dříve přiznanou dočasnou ochranou v Německu nedisponoval, a žalovaný ani netvrdí, že by žalobce o dočasnou ochranu souběžně požádal v jiném členském státě Evropské unie. Za tohoto stavu věci nelze žalobcovu žádost podanou dne 16. 1. 2024 v České republice označit za nepřijatelnou, neboť by to vedlo k popření smyslu a účelu Směrnice o dočasné ochraně. Pokud tak žalovaný učinil, postupoval v rozporu se zákonem a zkrátil žalobce na právech, která mu Směrnice o dočasné ochraně přiznává. Na právě uvedeném nemůže nic změnit ani účel či pohnutky, které žalobce vedly k podání žádosti o udělení dočasné ochrany v České republice.

V. Závěr a náklady řízení

16. Soud shledal žalobu důvodnou, a proto podle § 87 odst. 2 s.ř.s. prvním výrokem rozsudku žalovanému zakázal pokračovat v porušování práv žalobce a přikázal mu, aby obnovil stav před vrácením žádosti žalobce o dočasnou ochranu. Soud pro úplnost dodává, že z judikatury Nejvyššího správního soudu (viz např. rozsudek ze dne 28. 5. 2014, č. j. 1 Afs 60/2014-48 nebo rozsudek ze dne 30.7.2020 č.j. 9 As 159/2020 – 60) jednoznačně vyplývá nemožnost současného vydání deklaratorního (určovacího) výroku a výroku na plnění (zakazujícího a příkazujícího). Protože nezákonný zásah v projednávané věci trvá, přistoupil soud k vydání (toliko) výroku na plnění.
17. Soud rozhodl ve věci samé v souladu s § 51 odst. 1 s.ř.s. bez nařízení ústního jednání, neboť účastníci tento postup akceptovali.
18. Žalobce měl ve věci plný úspěch, v řízení před soudem však žádné náklady nevynaložil, neboť je ze zákona osvobozen od soudních poplatků a je zastoupen právnickou osobou dle § 35 odst. 5 s.ř.s. poskytující právní pomoc uprchlíkům nebo cizincům. Dle § 35 odst. 2 s. ř. s. má právo na odměnu za zastupování účastníka v řízení před správním soudem pouze advokát, notář, daňový poradce či patentový zástupce (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2015, č. j. 4 Ads 263/2014-60). Žalobce ostatně přiznání náhrady nákladů řízení nepožadoval a žádné náklady ani nevyčísil. Soud proto ve druhém výroku rozsudku v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
19. Soud dodává, že již nerozhodoval o návrhu žalobce na nařízení předběžného opatření, neboť přistoupil k urychlenému rozhodnutí ve věci samé.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní

symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 21. března 2024

Mgr. Martin Kříž v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.